

енергетичному забезпеченні грошової маси. Таким чином, за гроші завжди купується енергія а основним їх забезпеченням є сільськогосподарська продукція. Необхідність впровадження енергетичних показників для оцінки сільськогосподарської діяльності очевидна. Енергія повинна стати мірою вартості сільськогосподарської продукції, необхідно знайти енергетичний еквівалент, узгоджений з натуральними та грошовими одиницями.

УДК 657.372.2

П.І. ГАЙДУЦЬКИЙ, *д.е.н., професор,
академік НААН України,
науковий директор Інституту стратегічних оцінок*

РОЗВИТОК МЕТОДОЛОГІЇ ОЦІНКИ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Проблеми оцінки були й залишаються важливими для теорії і практики бухгалтерського обліку. Оцінка є одним з основних елементів методу бухгалтерського обліку, який дозволяє отримати інформацію про майно підприємства та його зобов'язання.

Дослідження вартісного вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку здійснювалися ще з часів виникнення подвійної бухгалтерії. У процесі їх проведення постійно змінювалося розуміння і значимість самої оцінки. Перш за все, це пов'язано з історичним розвитком бухгалтерської науки, розширенням сфери застосування облікової інформації, із збільшенням можливостей самого обліку.

В сучасній Україні, як і в радянські часи, домінують погляди на оцінку як на методичний інструмент вартісного вираження господарських процесів і явищ.

Незважаючи на поглиблену увагу наукового співтовариства, проблема оцінки та її місії в освітленні фінансово-майнового стану господарюючих суб'єктів, проблема глобального впливу облікової оцінки на економіку залишаються недостатньо висвітленими в загальнотеоретичному аспекті.

Така ситуація, на наше глибоке переконання, пояснюється надто вузьким сприйняттям сфери використання методології оці-

нки, що зумовлено, насамперед, консервативним трактуванням сутності бухгалтерського обліку, його місії та впливу на економіку.

Так як, за нашим переконанням, бухгалтерський облік є системою більш широкою, ніж прийнято вважати сьогодні, а оцінка – його базис, тому цілком логічним є припущення про її теперішнє звужене сприйняття. Зокрема такі дослідження активно проводять Інститут аграрної економіки та Інститут обліку і фінансів Національної академії аграрних наук України під керівництвом професора В.М. Жука.

Усвідомлення ж бухгалтерського обліку як соціально-економічного інституту дає новий поштовх і можливість розвитку методології оцінки, що і визначає актуальність та нові підходи в дослідженнях.

Раніше, при розкритті вченими змісту облікової оцінки, розглядалися лише окремі її сторони. Сьогодні посилюються дослідження більш вагомою якісною характеристикою оцінки – її здатності виражати інституціональний інтерес. (Під інституційним інтересом розуміється зацікавленість інституційної групи в отриманні вигоди від завищення або заниження вартості активу).

Виділяється і вивчається, а також пояснюється природа впливу інституційного середовища на розвиток методології вартісного виміру (оцінки) в обліку.

Сьогодні облікова оцінка є виразом інституційних інтересів не стільки тих чи інших суб'єктів господарювання, скільки інституційних груп національного і більше – глобального вимірів.

Виявлена проблема визначального впливу глобального інституту на формування сучасної методології облікової оцінки спонукає до розгляду наукової гіпотези про необхідність вирішення цієї проблеми в єдності і боротьбі різних інтересів протилежних інститутів та їх об'єднань. Такий підхід у формуванні розвитку методології оцінки вимагає вдосконалення теоретичної основи, він пояснюється і вирішується інституційною теорією бухгалтерського обліку.

За нової теорії, реалізація місії бухгалтерського обліку в попередженні економічних криз заснована на врахуванні інте-

ресів інститутів, що відображають максимально широкий спектр соціально-економічного середовища.

Нова теорія націлює наукове співтовариство бухгалтерів на необхідність відображення в МСФЗ інтересів різних інститутів не стільки для відстоювання інтересів «слабких», скільки для дотримання закону діалектики єдності і боротьби протилежностей в МСФЗ, а, отже, – це підсилить можливості бухгалтерського обліку в попередженні економічних криз.

Проникнення у внутрішньосуперечливу природу розвитку методології оцінки є важливим показником глибини теоретичного розуміння об'єкта дослідження інституційної теорії.

Бухгалтерському обліку як науці важливо розуміти природу появи впливів на оцінку, щоб кожна нація, кожна інституційна група, кожна наукова школа не комплексувала, а відстоювала свої інтереси. Тому інституціональна теорія, на відміну від попередніх теорій бухгалтерського обліку, розкриваючи природу оцінки, дає великі можливості розвитку її методології за рахунок розширення участі різних інституційних груп і наукових шкіл, що в кінцевому підсумку веде до прогресу і гармонії.

УДК 631.162:338.242

І.В. ЖУРАКОВСЬКА, *к.е.н., доцент,
кафедри обліку і аудиту,
Луцький національний технічний університет*

Т.І. ПОЛЩУК, *магістр,
Луцький національний технічний університет*

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ

В провідних галузях світової економіки (енергетика, металургія і т.д.) спостерігається збільшення обсягу та сум угод злиття та поглинання. Загальносвітові економічні тенденції поширюються і на український ринок, що зумовлює зростання потреби у здійсненні оцінки вартості бізнесу.